

ÁRUK – ELÁBÉ KÖNYVVIZSGÁLATA

Összeállította.

dr. Ladó Judit, könyvvizsgáló

DR. Lukács János könyvvizsgáló

KÉSZLETEK KÖNYVVIZSGÁLATA

TÉMAKÖRÖK

- Áruk számviteli vonatkozásai (kiemelés)
- Az áruk és ELÁBÉ könyvvizsgálatának tervezése
- Üzleti folyamatok – készletgazdálkodás
- Tervezés, kockázatfelmérés
- Áruk könyvvizsgálata
 - Munkaprogram
 - Munkalapok
- Minőség-ellenőrzés fókusza a készleteknél

1. rész

ÁRUK SZÁMVITELI VONATKOZÁSAI

ÁRUK SZÁMVITELI VONATKOZÁSAI

B) FORGÓESZKÖZÖK

I. Készletek

1. Anyagok
2. Befejezetlen termelés és félkész termékek
3. Növendék-, hízó- és egyéb állatok
4. Késztermékek
5. **Áruk**
6. Készletekre adott előlegek

ÁRUK SZÁMVITELI VONATKOZÁSA

Az áruk értékesítési céllal beszerezett, változatlan állapotban, de általában magasabb áron tovább adott vásárolt készletek.

Fajtái:

- kereskedelmi áruk,
- közvetített szolgáltatások és
- betétdíjas göngyölegek.

ÁRUK SZÁMVITELI VONATKOZÁSA

SZINTÉN a kereskedelmi áruk között kell kimutatni

- Azokat az **úton lévő** árukat, amelyeknek csak a számlája érkezett meg a fordulónapig, ha a teljesítés helye az eladó telephelye.
- Azokat az árukat, amelyeknél a teljesítés helye a vevő telephelye, a fordulónapig megtörtént azok kiszállítása, de **a vevő** a fordulónapig még **nem vette át**.
- Azokat a még **nem számlázott szállításokat**, amikor az áru már megérkezett, de a beszerzésről szóló számla még hiányzik.

ÁRUK SZÁMVITELI VONATKOZÁSA

SZINTÉN a kereskedelmi áruk között kell kimutatni (folytatás)

- A **bérmunkára** vagy **bizományba** átadott árukat.
- Az áruval együtt kezelt vagy külön felszámított **csomagolóanyagot**.

ÁRUKAT ÉRINTŐ SZÁMVITELI POLITIKAI DÖNTÉSEK

- **Vezet-e** az árukészletekről folyamatos mennyiségi és értéki nyilvántartást, vagy év közben csak értékít?
Ha semmit nem vezet, akkor a beszerzés rögtön ráfordítás lesz (ELÁBÉ), és nem értelmezhető a hiány és a többlet.
- Mi lesz az árukészlet **mérleg értéke**?
 - Tényleges vagy átlagos beszerzési ár,
 - FIFO módszer,
 - fogyasztói vagy eladási ár, amit év végén az árréssel korrigálni kell.

ÁRUKAT ÉRINTŐ SZÁMVITELI POLITIKAI DÖNTÉSEK

- **Mikor** kerüljön sor az **árukészletek leltározására?**

Ha év közben **nem vezet nyilvántartást**, akkor fordulónapon kell leltározni, és a leltárértékhez kell igazítani a könyv szerintit, a mérlegérték retrográd módon, a tényleges árréssel visszaosztva becsülhető meg.

Ha év közben **csak értékben** tartja nyilván, akkor a leltározás a negyedik negyedévben vagy az azt követő első negyedévben is elvégezhető.

ÁRUKAT ÉRINTŐ SZÁMVITELI POLITIKAI DÖNTÉSEK

- Mekkora a **jelentőség értékhatára** és a **tartósság időtartama** a készletek értékvesztésének elszámolásakor?
- Mi minősüljön **fajlagosan kis értékű** árukészleteknek?
- **Milyen eljárással** készül az eredménykimutatás (összköltség vagy forgalmi költség)?
- **Milyen költségelszámolást** választott (költségnem, költséghely-költségviselő)?
- Mit tekinthető a számviteli elszámolás, az értékelés szempontjából **lényegesnek, jelentősnek, nem lényegesnek, nem jelentősnek**?

ÁRUKÉSZLET BESZERZÉSI ÉRTÉKE

Árukészlet beszerzési értékének tartalma

- Engedményekkel csökkentett, felárakkal növelt **vételár**.
- Áruk beszerzésével, raktárba történt beszállításával kapcsolatban felmerült szállítási és rakodási költség.
- Közvetítői tevékenység ellenértéke, bizományi díj.
- Vám, illeték, le nem vonható áfa.
- Környezetvédelmi termékdíj, visszaváltási díj.
- Áruk beszerzéséhez közvetlenül kapcsolódóan igénybe vett hitel, kölcsön felvétele előtt fizetett bankgarancia díja, kezelési díj, folyósítási jutalék, rendelkezésre tartási jutalék.
- A hitel felvétele után az áruk raktárba történő beszállításáig terjedő időszakra elszámolt kamat.

ÁRUKÉSZLET BESZERZÉSI ÉRTÉKE

Az árukészletek bekerülési értékét **kapcsolt felek** esetén **módosítja**

A felek között utólag elszámolt, a szokásos piaci ár és az alkalmazott ellenérték alapján számított **különbözet**, amellyel a beszerzőnek a beszerzésre tekintettel a **társasági adó alapját módosítani kellene**, ha a különbözetet a könyvviteli elszámolásában a bekerülési érték módosításaként nem szerepelteti.

(Ezt a kapcsolt vállalkozások közötti transzferár szabályzatban is rögzíteni kell.)

2. Rész

ÁRUK és ELÁBÉ könyvvizsgálata

Az ÁRUK és ELÁBÉ könyvvizsgálatának tervezése

TERVEZÉS – ÜZLETI FOLYAMATOK

ÜZLETI FOLYAMATOK

Üzleti folyamatok – kulcsfontosságú üzleti folyamatok

- Értékesítés
- Beszerzés
- Tárgyi eszköz gazdálkodás
- **Készletgazdálkodás**
- Pénzkezelés folyamata
- Bérelszámolás

+

ZÁRÁSI FOLYAMAT + IT FOLYAMAT

ÜZLETI FOLYAMATOK

Üzleti folyamatok és kontrollok megismerése

- Folyamat megismerése
- Folyamat leírása
- „Mi romolhat el?” „Mi lehet rossz?”
- Milyen kontrollokat találunk?
- Ezek a kontrollok milyen állításokra vonatkoznak (fednek le)?
- Egy példán „végigmegyek”, lépésről lépésre megnézem, hogy valóban létezik-e a kontroll.

ÜZLETI FOLYAMATOK

Üzleti folyamatok megismerése (általában)

Hogyan történik az adatok / gazdasági esemény

- Létrehozása,
- Engedélyezése / jóváhagyása,
- Rögzítése,
- Feldolgozása.
- Hogyan / hol jelenik meg a könyvelésben / főkönyvben?
- Hogyan / hol szerepel a pénzügyi kimutatásokban / beszámolóban?
- Hogyan történik a hiba javítása?

Milyen a kapcsolódó IT környezet (IT alkalmazás, infrastruktúra)?

Magyar Könyvvizsgálói Kamara

**KÉSZLETGAZDÁLKODÁS FOLYAMATA – KERESKEDŐ
Kft. (ÁRUK)**

KÉSZLETGAZDÁLKODÁS

Üzleti folyamatok, **KÉSZLETGAZDÁLKODÁS**

Nincs két egyforma Társaság.

Nincs két egyforma készletgazdálkodási folyamat.

Nincs két azonos kontroll környezet, beleértve a kontrollok kialakítását .

Nincs két egyforma folyamat leírás.

KÉSZLETGAZDÁLKODÁS

A KERESKEDŐ Kft. esetében az alábbi fázisokat lehet beazonosítani:

1. Ajánlat kérés, ajánlat adása, szerződéskötés
2. Megrendelés beérkezése és nyilvántartása
3. Áru bevételezése, raktározása
4. Készlet növekedés könyvelése
5. Áru kivételezése, kiszállítása
6. Készlet csökkenés könyvelése
7. Számlázás
8. Pénzügyi rendezés könyvelése
9. Visszárú kezelése
10. Utólagos engedmények kezelése
11. Leltározás
12. Készletértékelés

KÉSZLETGAZDÁLKODÁS

A könyvvizsgáló számára lényeges dokumentumok

Folyamat / Folyamat leírása	Dokumentum
1. Ajánlat kérés, ajánlat adása, szerződéskötés	Ajánlatkérés, ajánlat, szerződés
2. Megrendelés beérkezése és nyilvántartása	Megrendelés
3. Áru bevételezése, raktározása	Szállítólevél, raktári bevét bizonylat
4. Készlet növekedés könyvelése	Raktári bevét bizonylat, főkönyvi karton
5. Áru kivételezése, kiszállítása	Szállítólevél, számla, raktári kivét bizonylat
6. Készlet csökkenés könyvelése	Raktári kivét bizonylat, főkönyvi karton
7. Számlázás	Számla, szállítólevél, főkönyvi karton
8. Pénzügyi rendezés könyvelése	Bankkivonat, pénztárbizonylat
9. Visszáru kezelése	Szállítólevél, számla, formanyomtatvány
10. Utólagos engedmények	Szerződés, értesítő levél
11. Leltározás	Leltárívek
12. Készletértékelés	Selejtezési jegyzőkönyvek, készlet korosítás

KÉSZLETGAZDÁLKODÁS

Üzleti folyamatok, **Készletgazdálkodás**

MIRE JÓ A KÉSZLETGAZDÁLKODÁS, MINT FOLYAMATOK MEGISMERÉSE?

- Lényeges hibás állítás kockázatának azonosítása (**Mi lehet hibás?**)
- Kontrollok megismerése
 - milyen lényeges hibás állítás azonosított kockázatára adnak választ (azaz milyen kockázatot fednek le) a kontrollok?
milyen **releváns hibás állítást** fednek le?
- A könyvvizsgálati módszer, eljárások kiválasztása
 - Kontroll alapú megközelítés
 - Alapvető könyvvizsgálati eljárások
 - Elemző eljárások
 - Adatok tesztelése

KÉSZLETGAZDÁLKODÁS

Üzleti folyamatok, **Készletgazdálkodás**

Ami kötelező:

- a folyamatok megismerése, dokumentálása
- egy tétellel a folyamat végig kísérése és ennek dokumentálása

KÉRDÉS, TALÁLTAM-E OLYAN KONTROLLT, AMELY EGY, VAGY TÖBB LÉNYEGES HIBÁS ÁLLÍTÁS KOCKÁZATÁT – RELEVÁNS ÁLLÍTÁST - LEFED?

DÖNTÉS ARRÓL, HOGY **TÁMASZKODOM-E** A KONTROLLOKRA

Amennyiben **igen**, akkor **tesztelni kell** a **kontrollok működésének hatékonyságát**.

ÜZLETI FOLYAMATOK

Emlékeztető:

Kontroll tevékenység komponens és a Figyelemmel kísérés (monitoring) komponens könyvvizsgáló általi megismerésének a fontosságára

Egy kevésbé összetett gazdálkodó egység könyvvizsgálata szempontjából **releváns kontrolltevékenységek** valószínűleg a főbb folyamatokkal kapcsolatosak, úgy, mint a bevételek, a beszerzések és a személyi jellegű ráfordítások. A könyvvizsgálat szempontjából fontos, hogy amikor nincs túl sok azonosítható kontrolltevékenység, akkor **mérlegelni kell**, hogy lehetséges-e elsősorban alapvető könyvvizsgálati eljárások végrehajtásával elegendő és megfelelő bizonyítékot szerezni a könyvvizsgálói vélemény kialakításához.

ÜZLETI FOLYAMATOK

A kevésbé összetett gazdálkodó egységeknél, és különösen ahol a tulajdonos egyben a vezető is, a gazdálkodó egység belső kontroll rendszer figyelemmel kísérését szolgáló folyamatának a megismerése gyakran **arra összpontosít**, hogy a vezetés vagy a tulajdonos-vezető **hogyan vesz részt közvetlenül a működésben**, mivel lehet, hogy nincs semmilyen egyéb figyelemmel kíséresi tevékenység.

Azoknál a gazdálkodó egységeknél, ahol **nincs formális folyamat a belső kontroll tevékenység figyelemmel kísérésére**, a belső kontroll tevékenység figyelemmel kíséresi folyamatának megismerése magában foglalhatja azoknak a számviteli információk időszakos ellenőrzéseinek megismerését, amelyeket azért alakítottak ki, hogy azok hozzájáruljanak ahhoz, ahogyan a gazdálkodó egység megelőzi, vagy feltárja a hibás állításokat.

ÜZLETI FOLYAMATOK

Üzleti folyamatok megismerés lépései

- Folyamat megismerése
- Folyamat leírása
- „Mi romolhat el?” „Mi lehet rossz”?
- Milyen kontrollokat találunk?
- Ezek a kontrollok milyen állításokra vonatkoznak (milyen állításokat fednek le)?
- Egy példán „végigmegyek”, („Walk through”) lépésről lépésre megnézem, hogy valóban létezik-e a kontroll?

KÉSZLETGAZDÁLKODÁS

Készletgazdálkodás folyamat megismerése

„VÉGIG SÉTÁLÁS” / ”VÉGIG KÖVETÉS”

Egy példán „végigmegyek”, lépésről lépésre megnézem, hogy valóban létezik-e a kontroll

- Kialakításra került
- Bevezetésre került
- Mennyire – hogyan – dokumentált?
- DÖNTÉS A KONTROLLRA VALÓ TÁMASZKODÁSRÓL.

Egy **kiragadott rész** a készletgazdálkodási folyamatából, például a **készlet fogyás**, de először nézzük meg az alkalmazott rövidítések jelentését

Magyarázat a példához INFORMATIKAI KONTROLLOK TIPUSAI

	Típus	Például
MK	Manuális kontroll:	aláírással való jóváhagyás
ITMK	Informatikai támogatás mellett végzett manuális kontroll	IT rendszerből kinyert lista összehasonlítása a bizonylattal
IRFMK	Informatikai rendszertől függő manuális kontrollok	X összeg feletti számlákat az IT továbbítja jóváhagyásra, amit a vezető manuálisan jóváhagy
ALK	Alkalmazási kontroll	jóváhagyás: egy számla csak akkor fizethető ki, akkor utalható az összeg - ha a számla és a szállítólevél adatai azonosak.

„VÉGIG SÉTÁLÁS” / ”VÉGIG KÖVETÉS”

CÉL: a készletgazdálkodási folyamat megismerése, meggyőződés a folyamatba beépített kontrollok létezéséről és alkalmazásáról. (HATÉKONYSÁGÁRÓL MÉG NEM)

MÓDSZER: „végigsétálás” (" Walk through")

Folyamat lépései	Eredendő kockázat / Mi lehet hibás?	ÁLLÍTÁSOK						Kontroll leírása	Kontrollok kialakításának és bevezetésének (D&I) értékelése Igen,Nem	A kontroll típusa MK, ITKM, IRFMK, ALK	Gyakoriság
		Létezés / előfordulás	Teljesség	Pontosság / értékelés	Jogok és kötelmek	Elhatárolás (cut-off)	Besorolás/ bemutatás				
5-6. Áru lefoglalása, kivételezése, kiszállítása	Nem kerül szállítólevél kiállításra a csomagolt árurol	x	x	x				A raktári asszisztens a megrendléskartonon lefoglalt árut az integrált rendszerből előállított szállítólevélén rögzíti. A rögzítés helyességének az ellenőrzése automatikus, a szállítólevél és a megrendelés adatainak eltérése esetén a rendszer jelez.	Igen	ALK	napi
	Nem a megrendelésre kért árut készítik elő kiszállításra		x	x				Adategyeztetés: előkészített áru tételes egyeztetése a szállítólevéllel a raktári dolgozó által.	Igen	ITMK	napi
	A készletcsökkenés nem kerül rögzítésre az analitikus nyilvántartásban	x	x	x				Automatikus: a szállítólevél kiállításával az áru automatikusan kivételezésre kerül a raktári nyilvántartásból.	Igen	ALK	napi

„VÉGIG SÉTÁLÁS” / ”VÉGIG KÖVETÉS”

KÖVETKEZTETÉS:

Az elvégzett eljárás alapján a készletgazdálkodási folyamatban – készletfogyás - beazonosított kontrollok kialakítottak, és bevezetésre kerültek.

DE ETTŐL MÉG LEHET, HOGY A KÉSZLETFOGYÁS ROSSZ ÁRON –
FIFO – ELSZÁMOLÓ ÁR – KERÜL RÖGZÍTÉSRE

„VÉGIG SÉTÁLÁS” / ”VÉGIG KÖVETÉS”

DÖNTÉS

Az elvégzett eljárás alapján a készletgazdálkodási folyamatban beazonosított kontrollok kialakítottak, és bevezetésre kerültek, tehát **dönthetnek** úgy, hogy

- **támaszkodok** a kontrollokra, ebben az esetben TESZTELNI KELL A KONTROLLOK MŰKÖDÉSÉT
- **HA nem támaszkodok** a kontrollokra.
 - Kizárólag alapvető vizsgálati eljárásokkal megfelelő bizonyosságot tudok elérni
 - Nagyon kicsi a bizonylatok darabszáma

TERVEZÉS – KOCKÁZATOK AZONOSÍTÁSA ÉS FELMÉRÉSE

TERVEZÉS

TERVEZÉS / KÖNYVVIZSGÁLÓ CÉLJA

A tervezés / könyvvizsgáló **célja** az akár **csalásból, akár hibából** **eredő, a pénzügyi kimutatások és az állítások szintjén** fennálló **lényeges hibás állítás kockázatainak** azonosítása és felmérése, alapot adva ezzel a lényeges hibás állítások felmért kockázataira adott válaszok kialakításához és végrehajtásához.

TERVEZÉS

Kockázatok azonosítása

- Pénzügyi kimutatások szintjén
- Számlaegyenlegek (mérleg sorok) / Ügyletcsoportok (eredménykimutatás sorok) / Közzétételek **(SZÜK)** szintjén

KOCKÁZATFELMÉRÉS SZÜK SZINTEN

KOCKÁZATFELMÉRÉS SZÜK SZINTEN

Alkalmazott rövidítések

LHÁ: Lényeges Hibás Állítás

SZÜK: Számlaegyenleg (mérleg), Ügyletcsoport,
(eredménykimutatás), Közzététel

KOCKÁZATFELMÉRÉS SZÜK SZINTEN

A **KERESKEDŐ Kft** kiemelt adatai: (Tervezéskor az árbevétel és az ELÁBÉ az 1-9 hónap évesített adata)

ezer forint	Előző év	Tárgyév
Árbevétel	3 422 390	4 098 450
ELÁBÉ	2 650 400	3 075 120
Áru készlet	252 765	278 340
Mérlegfőösszeg	1 650 230	1 783 240

KOCKÁZAT FELMÉRÉSE SZÜK SZINTEN

MEGISMERÉS (Előzetes analitikus elemzés)

- Változások és az ebben rejlő kockázatok felismerése

A kockázatfelmérési eljárásokként végrehajtott elemző eljárások segítséget nyújtanak a következetlenségek, szokatlan tranzakciók vagy események, valamint olyan összegek, arányok és tendenciák azonosításában, amelyek segíthetnek a lényeges hibás állítás kockázatainak azonosításában, különösen a csalásból eredő lényeges hibás állítás kockázatainak azonosításában.

KOCKÁZAT FELMÉRÉSE SZÜK SZINTEN

MÓDSZER

- Évközi vagy terv adatok összehasonlítása az előző –lezárt – időszak adataival
 - Mérleg soronként
 - Eredménykimutatás soronként
 - Főkönyv soronként
- Évközi adatok – „évesítése” (Eredménykimutatás)
- Változások okainak feltárása, megértése, az információk dokumentálása (Például: tervezési tábla „megjegyzés” oszlop.)

LÉNYEGESSÉG

Lényegesség meghatározása

EMLÉKEZTETŐ

A hibás állítások – beleértve a kihagyásokat is – akkor minősülnek **lényegesnek**, ha azok **önmagukban vagy együttesen**, – ésszerű várakozások szerint – **befolyásolhatják** a **felhasználók** pénzügyi kimutatások alapján hozott gazdasági döntéseit.

LÉNYEGESSÉG

Lényegességi szintek

- A beszámoló egészére vonatkozó átfogó lényegesség – **kötelező**
- A beszámoló egészére vonatkozó végrehajtási lényegesség – **kötelező**
- Egyes számlacsoportokra vonatkozó végrehajtási lényegesség – **lehetőség**
- Egyértelműen elhanyagolható hiba - **javasolt**

LÉNYEGESSÉG

Viszonyítási alapok meghatározása, indoklása

Átfogó lényegesség alapja: Felhasználó szemszögéből

KERESKEDŐ Kft: Fő tevékenység: kereskedés

ÉRTÉKESÍTÉS NETTÓ ÁRBEVÉTELE

Indoklás:

A Társaság tevékenységét legjobban az árbevétel jellemzi. Az árbevétel nem ingadozó. A tulajdonosok az árbevétel növelésében érdekeltek. A vezetők egyik legfontosabb mérőszáma is az árbevétel.

MÉRTÉKE: 1%

LÉNYEGESSÉG

Viszonyítási alapok meghatározása, indoklása

Végrehajtási lényegesség: **Könyvvizsgáló korábbi tapasztalata, várakozása**

ÁTFOGÓ LÉNYEGESSÉG: 80%

Indoklás:

Ez már a harmadik könyvvizsgálati év. A korábbi években lényeges hiba nem került feltárássra. A Társaság átfogó kockázati besorolása: alacsony kockázat.

Egyértelműen elhanyagolható hiba:

ÁTFOGÓ LÉNYEGESSÉG 5%-a.

LÉNYEGESSÉG

Lényegességek számszerűsítése KERESKEDŐ Kft

Árbevétel: 4.098.450 eFt (1-9 havi adat évesítve)

ÁTFOGÓ LÉNYEGESSÉG: (1%) 41.000 eFt.

VÉGREHAJTÁSI LÉNYEGESSÉG: (80%) 33.000 eFt

EGYÉRTELMŰEN ELHANYAGOLHATÓ HIBA: (5%) 2.000 eFt.

Számok kerekítve.

A LÉNYEGES HIBÁS ÁLLÍTÁS KOCKÁZATAINAK AZONOSÍTÁSA ÉS FELMÉRÉSE SZÜK SZINTEN

Hol lehetnek a lényeges hibás állítások?

A SZÜK besorolása az egyes kategóriákba (**jelentős, lényeges, de nem jelentős, egyik kategóriába sem sorolható**)

EHHEZ FONTOS A RELEVÁNS HIBÁS ÁLLÍTÁSOK FOGALMÁNAK MEGÉRTÉSE

Mérleg / Eredménykimutatás sorok **alábontása szükség szerint**, annak érdekében, hogy a sorok **homogén** gazdasági eseményeket tükrözzenek.

A LÉNYEGES HIBÁS ÁLLÍTÁS KOCKÁZATAINAK AZONOSÍTÁSA ÉS FELMÉRÉSE SZÜK SZINTEN

EMLÉKEZTETŐ

Releváns állítás fogalma: Egy ügyletcsoportha, számlaegyenlegre vagy közzétételre vonatkozó állítás akkor releváns, ha abban **lényeges hibás állítás azonosított kockázata** van.

Hogyan határozzuk meg?

Többféle megközelítés: pl.

Ha **először vagyunk** könyvvizsgálói az adott társaságnak, akkor a megismerési folyamat részeként, az adott üzleti folyamatért felelős vezetővel, munkatársakkal készített interjúk alapján előzetes felmérést készítünk az ügyletcsoporthoz, számlaegyenlegekhez vagy közzétételekhez kapcsolódó kockázati tényezőkről.

Vagy a már korábban említett folyamatfelmérést elkészítjük és a „mi lehet hibás” feltételezéseket azáltal azonosítjuk, hogy **megértjük a tranzakciók folyamatát** az adatáramlást a kezdeményezéstől egészen a pénzügyi kimutatásokban történő megjelenésig.

A LÉNYEGES HIBÁS ÁLLÍTÁS KOCKÁZATAINAK AZONOSÍTÁSA ÉS FELMÉRÉSE SZÜK SZINTEN

EMLÉKEZTETŐ

Állítások

Ügyletcsoporthok	Számlaegyenlegek	Közzététel
Előfordulás	Létezés	Előfordulás
Teljesség	Teljesség	Teljesség
Elhatárolás	Jogok és kötelek	Érthetőség
Pontosság	Pontosság, értékelés és felosztás	Pontosság és értékelés
Besorolás	Besorolás	Besorolás
Bemutatás	Bemutatás	Bemutatás

A LÉNYEGES HIBÁS ÁLLÍTÁS KOCKÁZATAINAK AZONOSÍTÁSA ÉS FELMÉRÉSE SZÜK SZINTEN

Számlaegyenlegek, ügyletcsoporthoz besorolása az egyes kategóriákba

EMLÉKEZTETŐ

Az állítások szintjén fennálló kockázatok azonosítása, felmérése szempontjából fontos szerepe van az ügyletcsoporthoz, számlaegyenlegek vagy közzétételek (SZÜK) meghatározásának. A SZÜK meghatározása során azonosítanunk kell a **jelentős, a lényeges, de nem jelentős és az előző kettő kategóriába nem sorolható ügyletcsoporthoz, számlaegyenlegeket és közzétételeket.**

JELENTŐS egy ügyletcsoporthoz, számlaegyenleg, vagy közzététel

- amelyre vonatkozóan legalább egy **releváns állítás van**, és
- észszerű a lehetősége annak, hogy az állítás hibás, és
- úgy ítéljük meg, hogy fontos a pénzügyi kimutatások felhasználói számára.

A LÉNYEGES HIBÁS ÁLLÍTÁS KOCKÁZATAINAK AZONOSÍTÁSA ÉS FELMÉRÉSE SZÜK SZINTEN

Lényeges, de nem jelentős ügyletcsoporthok, számlaegyenlegek és közzétételek

Ezek a lényeges ügyletcsoporthok, számlaegyenlegek és közzétételek **nem rendelkeznek releváns állítással** és a mennyiségi szempontokat figyelembe véve a mértékük, az összegeik valószínűleg **meghaladják a végrehajtási lényegességet**. Ezeknek a számlaegyenlegeknek más jellemzők is vannak, pl.:

- valószínűleg nem lesznek kitéve csalás miatti hibás állításnak;
- nincs kockázat a kapcsolt felekkel folytatott ügyletekből;
- feldolgozott tranzakciók, melyek nem minősülnek összetettnek,
- csak korlátozott mértékben történt változás az előző időszakhoz képest;
- megfelelő szervezeti szintű ellenőrzési környezettel rendelkeznek.

A LÉNYEGES HIBÁS ÁLLÍTÁS KOCKÁZATAINAK AZONOSÍTÁSA ÉS FELMÉRÉSE SZÜK SZINTEN

Esettanulmányunkban az árukat és az eladott áruk beszerzési értékének mérlegseit jelentős SZÜK-nek soroltuk be, mivel releváns állításokat azonosítottunk.

A LÉNYEGES HIBÁS ÁLLÍTÁS KOCKÁZATAINAK AZONOSÍTÁSA ÉS FELMÉRÉSE SZÜK SZINTEN

A kockázatok felméréséhez szükséges, hogy azonosítsuk az esetleges csalási kockázatokat

CSALÁSI KOCKÁZAT BECSLÉSE

„Csalási háromszög”: (Emlékeztető)

- Motiváció, nyomás
- Lehetőség
- Önigazolás

MINDHÁROM „LÁBRA” SZÜKSÉG VAN AHOZ, HOGY A CSALÁS – SZÁNDÉKOS HIBA – ténylegesen megvalósuljon.

A LÉNYEGES HIBÁS ÁLLÍTÁS KOCKÁZATAINAK AZONOSÍTÁSA ÉS FELMÉRÉSE SZÜK SZINTEN

A Kereskedő Kft-nél pl. az Áruk vonatkozásában az alábbiak szerint határoztuk meg a releváns állításokat és a csalás lehetőségét.

Releváns állítások és a csalás a Kereskedő KFT-nél

Mérleg/ Eredménykimutatás	Ügyletcsoport, számlaegyenleg, közzététel (SZÜK)	Érték e Ft	Az összeg materiális?	Üzleti folyamat	SZÜK minősítése	Csalási kockázat	Állítások	Releváns állítás	Mi lehet hibás?
KÉSZLETEK	Áruk beszerzési áron Kereskedelmi áruk értékvesztése és annak visszaírása	278,340	Igen	Készletgazdálkodás	Jelentős	Igen	Létezés/előfordulás/ Jogok és kötelezettségek Teljesség Pontosság/értékelés Elhatárolás (cut-off) Besorolás/bemutató	Létezés Teljesség Pontosság/értékelés	Előfordulhat, hogy a Társaság olyan készleteket tart nyilván, amelyek nem is léteznek, vagy előfordulhat, hogy nem tart nyilván olyan készleteket, amelyek léteznek. Előfordulhat, hogy a Társaság nem minden olyan készletet vett nyilvántartásba, amelyet nyilvántartásba kellett volna venni. Annak kockázata, hogy a készletek értékvesztése alulbecsült lehet az elavulás (lassan forgó készletek) miatt, vagy a vezetés tudatosan téríti el a valós összegtől.

A LÉNYEGES HIBÁS ÁLLÍTÁS KOCKÁZATAINAK AZONOSÍTÁSA ÉS FELMÉRÉSE SZÜK SZINTEN

Csalás kockázata: KERESKEDŐ Kft

Azonosított csalási kockázat: az év végi értékelésnél az előző évben felmerült, hogy az értékvesztés elszámolása az eredmény alakulásának függvényében történik.

Az értékvesztéssel kapcsolatban **azonosított kontroll:** 10 millió forint felett a képzés és visszaírás engedélyezése a főkönyvelő hatásköre.

KONKLÚZIÓ: Azonosított csalási kockázat:

- Kontrollok vezetés általi felülírása
- Értékvesztés elfogult, részrehajló becslése

A LÉNYEGES HIBÁS ÁLLÍTÁS KOCKÁZATAINAK AZONOSÍTÁSA ÉS FELMÉRÉSE SZÜK SZINTEN

EREDENDŐ KOCKÁZAT FELMÉRÉSE

EMLÉKEZTETŐ

- A felülvizsgált ISA 315. standard az eredendő kockázat és az ellenőrzési kockázat elkülönült felmérését írja elő.
- **Fogalma:** egy ügyletcsoportha, számlaegyenlegre vagy közzétételre vonatkozó állítás hibás állításra való fogékonysága, amely hibás állítás lényeges lehet akár önmagában, akár egyéb hibás állításokkal együttesen, bármely kapcsolódó kontroll mérlegelése előtt.

A LÉNYEGES HIBÁS ÁLLÍTÁS KOCKÁZATAINAK AZONOSÍTÁSA ÉS FELMÉRÉSE SZÜK SZINTEN

Eredendő kockázat felmérése

Hol mérjük?

Az eredendő kockázat spektrumán

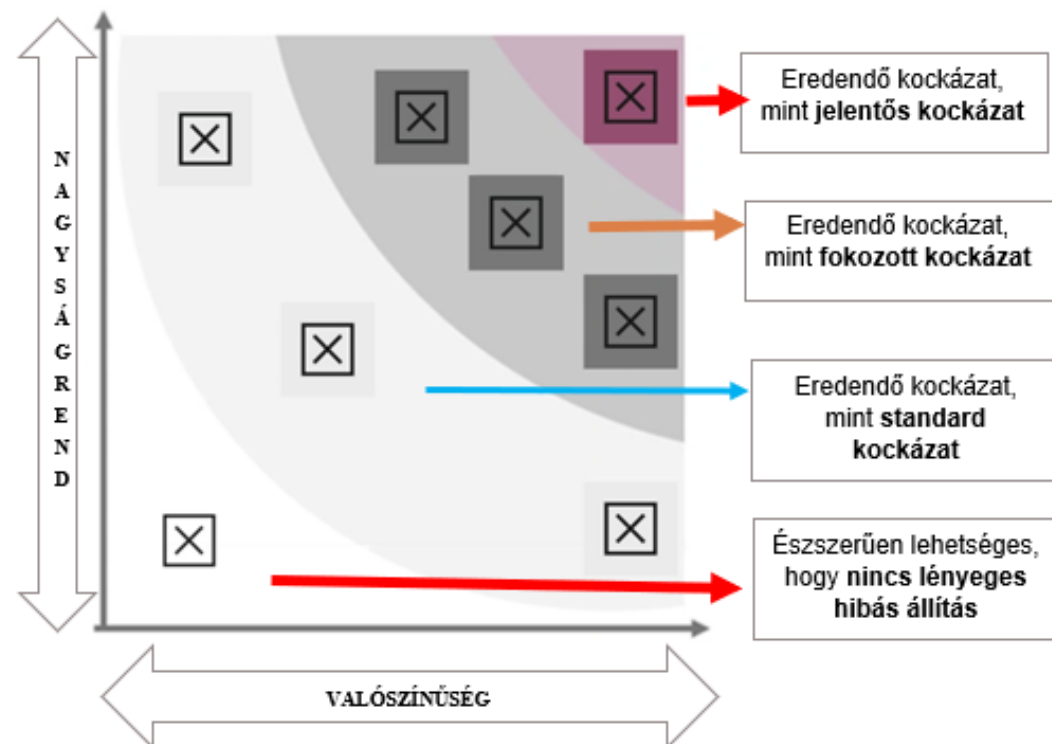
Értékelése függ attól, hogy

- milyen mértékben érintik az eredendő kockázati tényezők a hibás állítás **valószínűségét** vagy a
- **nagyságrendjét**.

Tehát, hogy mekkora az eredendő kockázat (hiba) **nagyságrendje** és

Mekkora az eredendő kockázat (hiba) **bekövetkezésének valószínűsége**

Eredendő kockázat spektruma

A LÉNYEGES HIBÁS ÁLLÍTÁS KOCKÁZATAINAK AZONOSÍTÁSA ÉS FELMÉRÉSE SZÜK SZINTEN

EREDENDŐ KOCKÁZAT FELMÉRÉSE

Kockázati besorolás

- A kockázati besorolásánál egyenként kell SZÜK szinten meggondolni a lehetséges hiba nagyságrendjét és a hiba bekövetkeztének valószínűségét: A nagyságrend és a valószínűség egy lehetséges besorolása:
 - magas, közepes, alacsony
- vagy az ábra szerint
- standard, fokozott, jelentős, nincs lényeges hibás állítás.**

A LÉNYEGES HIBÁS ÁLLÍTÁS KOCKÁZATAINAK AZONOSÍTÁSA ÉS FELMÉRÉSE SZÜK SZINTEN

Eredendő kockázat felmérésére használt értékelési kategóriák

STANDARD	A standard kockázatok a viszonylag rutinszerű, nem összetett ügyletekhez kapcsolódó lényeges hibás állítások azonosított kockázatai, amelyek általában szisztematikus feldolgozás tárgyát képezik, és kevés vezetői megítélést igényelnek. A kockázat jellegével, bekövetkezésének valószínűségével, vagy bekövetkezése esetén annak nagyságrendjével kapcsolatban nincsenek kiemelt vagy különleges tényezők.
FOKOZOTT	A fokozott kockázatok a lényeges hibás állítások olyan azonosított kockázatai, amelyek a standard kockázatoknál előírtakon túlmenően további könyvvizsgálati megfontolást igényelnek, de amelyek jellegüknél, bekövetkezésük valószínűségénél vagy nagyságrendjénél fogva nem emelkednek a jelentős kockázat szintjére. A fokozott kockázatok gyakran a vezetés megítéléséhez kapcsolódó kockázatok (pl. a követelésekre képzett értékvesztés).
JELENTŐS	A jelentős kockázatok a lényeges hibás állítások olyan azonosított kockázatai, amelyek esetében az eredendő kockázat értékelése az eredendő kockázat spektrumának felső határához közelít, köszönhetően az eredendő kockázati tényezők befolyásolásának a mértékére, azaz a hibás állítás bekövetkezésének valószínűségére és a hibás állítás bekövetkezése esetén a lehetséges hibás állítás nagyságrendjére. Ezen túlmenően egyes standardok, mint az ISA 240, az ISA 550 bizonyos kockázatokat jelentős kockázatként azonosítanak.

A LÉNYEGES HIBÁS ÁLLÍTÁS KOCKÁZATAINAK AZONOSÍTÁSA ÉS FELMÉRÉSE SZÜK SZINTEN

EREDENDŐ KOCKÁZAT FELMÉRÉSE

Az **eredendő kockázat** - a **hibás állításra való fogékonyságot** - befolyásolja:

- Összetettség;
- Szubjektivitás;
- Változás;
- Bizonytalanság;
- A vezetés elfogultsága
- Egyéb csalási kockázati tényezők miatti hibás állításra való fogékonyság, amennyiben azok befolyásolják az eredendő kockázatot.

ÉRTÉKELÉSE SZAKMAI MEGÍTÉLÉS KÉRDÉSE

A LÉNYEGES HIBÁS ÁLLÍTÁS KOCKÁZATAINAK AZONOSÍTÁSA ÉS FELMÉRÉSE SZÜK SZINTEN

Az eredendő kockázat felmérése a
Kereskedő Kft-nél

EREDENDŐ KOCKÁZAT FELMÉRÉSE A KERESKEDŐ KFT-nél

KERESKEDŐ Kockázati tényezők	ÁRUK (készlet)	ELÁBÉ
Összetettség	Nem	Nem
Szubjektivitás	Nem	Igen
Változás	Igen	Igen
Bizonytalanság	Nem	Nem
A vezetés elfogultsága	Igen	Igen
Egyéb csalási kockázati tényezők	év végi értékelés, értékvesztés elszámolása	Nincs
Eredendő kockázat valószínűség	Állításonként változó	Állításonként változó
Létezés	Alacsony	
Teljesség	Alacsony	Alacsony
Pontosság/értékelés	Közepes	Alacsony
Elhatárolás (cut-off)		Közepes
KERESKEDŐ Kockázati tényezők	ÁRUK (készlet)	ELÁBÉ
Eredendő kockázat nagyságrend	Állításonként változó	Állításonként változó
Csalási kockázat	Van	Nincs
Létezés	Alacsony	
Teljesség	Alacsony	Alacsony
Pontosság/értékelés	Közepes	Alacsony
Elhatárolás (cut-off)		Magas
Eredendő kockázat felmérése	Állításonként változó	Állításonként változó
Létezés	standard	
Teljesség	standard	standard
Pontosság/értékelés	jelentős	standard
Elhatárolás (cut-off)		jelentős

EREDENDŐ KOCKÁZAT FELMÉRÉSE A KERESKEDŐ KFT-nél

Eredendő kockázat (nagyságrend és valószínűség) meghatározása és felmérése a releváns állításokra

Mérleg/ Eredménykimutatás	Releváns állítás	Mi lehet hibás? WCGW?	Valószínűség	Nagyságrend	Létezés	Teljesség	Pontosság Értékelés	Jogok és kötelmek	Elhatárolás (cut-off)	Besorolás Bemutató
KÉSZLETEK	Létezés	Előfordulhat, hogy a Társaság olyan készleteket tart nyilván, amelyek nem is léteznek, vagy előfordulhat, hogy nem tart nyilván olyan készleteket, amelyek léteznek.	Alacsony	Alacsony						
	Teljesség	Előfordulhat, hogy a Társaság nem minden olyan készletet vett nyilvántartásba, amelyet nyilvántartásba kellett volna venni.	Alacsony	Alacsony	standard	standard	Jelentős (csalási kockázat miatt)			
	Pontosság/értékelés	Annak kockázata, hogy a készletek értékvesztése alulbecsült lehet az elavulás (lassan forgó készletek) miatt, vagy a vezetés tudatosan téríti el a valós összegetől.	Közepes	Közepes						
Eladott áruk beszerzési értéke	Teljesség	A kiszámlált áru lehet, hogy nem került kiszámlázásra, és így az elábé nem került rögzítésre.	Alacsony	Alacsony						
	Pontosság/értékelés	A tranzakció nem a megfelelő összegben került rögzítésre.	Alacsony	Alacsony		standard	standard		Jelentős	
	Elhatárolás (cut-off)	Az elábé nem a teljesítés időpontjának megfelelő időpontban került rögzítésre hibából eredően.	Közepes	Magas						

A LÉNYEGES HIBÁS ÁLLÍTÁS KOCKÁZATAINAK AZONOSÍTÁSA ÉS FELMÉRÉSE SZÜK SZINTEN

EREDENDŐ KOCKÁZAT FELMÉRÉSE

Fontos: Az ügyletcsoporthoz, számlaegyenlegek, valamint a releváns állítások és a hozzájuk kapcsolódó lehetséges kockázatok leírása szakmai megítélés kérdése, ezért lehetséges, hogy más könyvvizsgáló a példában bemutatottól eltérő eredményre jutna.

HA a tervezéskor rendelkezésre álló információk alapján **VAN CSALÁSI KOCKÁZAT:**

meg kell jelölni azt, hogy a csalás **melyik állítást fogja érinteni**, vagyis milyen hibához vezet / vezethet
a besorolás minden esetben **JELENTŐS**

ELLENŐRZÉSI KOCKÁZAT

CÉL: az ellenőrzési kockázat nagyságrendjének megítélése

- Az eddig elvégzett könyvvizsgálati eljárásaink során azonosítottuk az eredendő kockázatokat és értékeltük azokat felmerülésük valószínűsége és lehetséges hatásuk alapján, majd kiválasztottuk a jelentős kockázatokat. Felmértük a jelentős ügyletcsoportokra vonatkozóan a belső kontrollok kialakítását, bevezetését.

Fontos: Az ellenőrzési kockázat értékelése (kategóriába sorolása) a kiválasztott kontrollok hatékonyságának tesztelésével, az elvégzett kontroll tesztek eredménye alapján történik.

ELLENŐRZÉSI KOCKÁZAT

Általában használt kategóriák az ellenőrzési kockázatra:

- Magas
- Alacsony

Magas az ellenőrzési kockázat, ha

- **Nem találunk** olyan kontroll tevékenységet, amelyik a releváns hibát meggátolja / feltárja és kijavítja, tehát, ha nincs kialakított és bevezetett kontroll.
- Ha a kialakított és bevezetett kontroll működése nem hatékony (hibát találtunk a hatékonysági teszt során).
- Ha **nem tervezzük**, hogy a kontrollok működési hatékonyságára támaszkodunk. (Az üzleti folyamatokat és a folyamatokban található kontrollokat ebben az esetben is **dokumentáltan** meg kell ismerni, és egy példán dokumentáltan szükséges végig vezetni.)

ELLENŐRZÉSI KOCKÁZAT

ESETTANULMÁNYUNKBAN AZ
ELLENŐRZÉSI KOCKÁZATOT MAGASRA
ÉRTÉKELTÜK, MIVEL NEM TÁMASZKODUNK A
KONTROLLOK MŰKÖDÉSI HATÉKONYSÁGÁRA

A lényeges hibás állítás kockázatának értékelése az eredendő és az ellenőrzési kockázat együttes figyelembevételével

EMLÉKEZTETŐ

- **Ha az ellenőrzési kockázat magas,** akkor a lényeges hibás állítás kockázata **AZONOS** az eredendő kockázattal.
- **Ha az ellenőrzési kockázat alacsony,** akkor a lényeges hibás állítás kockázata azonos vagy alacsonyabb lesz, mint az eredendő kockázat.

Ellenőrzési kockázat	Támaszkodunk a kontrollokra (ellenőrzési kockázat=alacsony)			Nem támaszkodunk a kontrollokra (ellenőrzési kockázat=magas)		
Eredendő kockázat	Standard	Fokozott	Jelentős	Standard	Fokozott	Jelentős
Lényeges hibás állítás kockázata	Standard	Standard	Fokozott	Standard	Fokozott	Jelentős ⚡

A lényeges hibás állítás kockázatának értékelése az eredendő és az ellenőrzési kockázat együttes figyelembevételével

a **Kereskedő Kft.** esetében, a korábban bemutatott lépések eredménye alapján az alábbi megállapításra juthatunk a lényeges hibás állítások felmérése alapján

A lényeges hibás állítás kockázatának értékelése az eredendő és az ellenőrzési kockázat együttes figyelembevételével

Az eredendő kockázat felmérését követően már nem folytatjuk a táblázatunkat az ellenőrzési és a lényeges hibás állítás kockázata felmérésével.

Miért?

1. Az előzőekben már írtuk, hogy könyvvizsgálati eljárásaink során nem fogunk támaszkodni a kontrollokra, ezért az **ELLENŐRZÉSI KOCKÁZAT MAGAS MINDEN ÁLLÍTÁSRA**
2. Ha az ellenőrzési kockázat magas minden állításra, akkor a **LÉNYEGES HIBÁS ÁLLÍTÁS KOCKÁZATA AZONOS EZ EREDENDŐ KOCKÁZATTAL.**

Megfontolások, amelyek az előzőekben bemutatott eredményhez vezettek

SZÜK

KERESKEDŐ Kft.	SZÜK besorolás
Készlet	Jelentős számlaegyenleg
ELÁBÉ	Jelentős ügyletcsoporthoz

JELENTŐS ügyletcsoporthoz, számlaegyenleg mivel van releváns állítás, és meghaladja a végrehajtási lényegességet

JELENTŐS: részletes munkaprogramot kell készíteni, minden releváns állításra.

Megfontolások, amelyek az előzőekben bemutatott eredményhez vezettek

Áru készlet

- Végrehajtási lényegesség **felett** van,
- SZÜK Besorolás: **jelentős**
- Csalási kockázat került beazonosításra (A készletek évvégi értékelésénél valószínűsített a könyvvizsgáló csalást.)
- Ellenőrzési kockázat: **magas** a könyvvizsgáló az üzleti folyamatok megismerése során beazonosított kontrollokat, de a könyvvizsgáló nem tervezi az ezekre való támaszkodást.
- Azonosított releváns állítás és az eredendő kockázat felmérése (az azonosított kockázat leírását lsd. a munkalapon):

Létezés: standard

Teljesség: standard

Pontosság/ Értékelés: jelentős (csalás kockázata miatt)

Megfontolások, amelyek az előzőekben bemutatott eredményhez vezettek

ELÁBÉ

- Végrehajtási lényegesség **felett** van,
- SZÜK Besorolás: **jelentős**
- Csalási kockázat nem került beazonosításra (Kontrollok vezetés általi felülírására nem talált a könyvvizsgáló jelet)
- Ellenőrzési kockázat: **magas**, noha a könyvvizsgáló az üzleti folyamatok megismerése során beazonosított kontrollokat, ezekre nem támaszkodik.
- Azonosított releváns állítás és az eredendő kockázat felmérése (az azonosított kockázat leírását lsd. a munkalapon):

Teljesség: standard

Pontosság: standard

Elhatárolás (cut-off): Jelentős

KÖNYVVIZSGÁLAT VÉGREHAJTÁSA MUNKAPROGRAMOK (ÁRU - ELÁBÉ)

A KÖNYVVIZSGÁLAT ÜTEMEZÉSE

A KÖNYVVIZSGÁLAT LEHETSÉGES ÜTEMEZÉSE

- Évközi
- Évvégi
- Évközi + Évvégi

A KÖNYVVIZSGÁLATI ELJÁRÁSOK ÜTEMEZÉSE

- A Kereskedő Kft.-nél a kockázatbecslés bemutatott eredmény alapján megtervezésre kerülhetnek a könyvvizsgálati eljárások, a könyvvizsgálat ütemezése:

				AUDIT	PROGRA M			
		Évközi		Évvégi				
SZÜK	kontroll teszt	Elemző vizsgálat	Tesztelés	kontroll teszt	Elemző vizsgálat	Tesztelés	Elemzés jellege	Tesztelés jellege: alapvető vizsgálati eljárások
Készlet (Áru)	nem	igen	igen	nem	igen	igen	Készletek összetételének változása	Számlák vizsgálata, mintavételezéssel, jóváíró számlák vizsgálata, korosítás vizsgálata Évvégi leltárellenőrzése
ELÁBÉ	nem	igen	igen	nem	igen	igen	Árbevétel /ELÁBE elemzés	Szerződések, teljesítésigazolások, számlák vizsgálata, mintavételezéssel, cut-off vizsgálat, jóváírószámlák vizsgálata, vegyes tételek vizsgálata.

KÖNYVVIZSGÁLATI ELJÁRÁSOK TERVEZÉSE

KÖNYVVIZSGÁLATI ELJÁRÁSOK

- **Kontrollok hatékonyságának tesztelése**, ha támaszkodok a kontrollokra (IGEN/NEM).
- **Alapvető könyvvizsgálati eljárások**
 - Analitikus elemző eljárások (IGEN/NEM)
 - Adatok tesztelése (IGEN/NEM)
- **Kombináció**: Kontrollok hatékonyságának tesztelése, + adatok tesztelése.

ELJÁRÁSOK MUNKAPROGRAM

Készlet (Áru) teszt (minta a teljesség igénye nélkül)

Cél: Megbizonyosodni arról, hogy a készletek léteznek és helyesen lettek elszámolva. (Létezés, pontosság, értékelés)

Módszer:

- Főkönyv-analitika egyeztetés
- MP 8 Elemző eljárások
- Végrehajtási lényegesség feletti árukészlet beszerzési értékének tesztelése
- *MP 1 Mintavételezéssel kiválasztott áruk beszerzési értékének tesztelése*
- Végrehajtási lényegesség feletti *tételek eladási árának tesztelése*
- *MP 4 Mintavételezéssel kiválasztott eladott tételek eladási árának tesztelése*
- *MP 2 Készlet cut-off teszt beszerzésre*
- *MP 3 Készlet cut-off teszt értékesítésre*
- *MP 7 Leltár ellenőrzés, mintavételezéssel kiválasztott tételek mennyiségi és érték újraszámolása*
- *MP 5 Értékvesztés teszt, értékvesztés újraszámolása*
- Speciális készletmozgások vizsgálata, tesztelése
- Szokatlan, vegyes könyvelések vizsgálata

Eredmény:

Ld. munkalapokon

ELJÁRÁSOK MUNKAPROGRAM

ELÁBE teszt (minta a teljesség igénye nélkül)

Cél: Megbizonyosodni arról, hogy az ELÁBÉ helyesen és teljeskörűen került elszámolásra (teljesség, pontosság)

Módszer:

- Végrehajtási lényegesség feletti ELÁBÉ / árbevétel együttes alakulásának elemzése
- Mintavételezéssel kiválasztott ELÁBÉ / árbevétel együttes alakulásának elemzése
- *MP 6 Árbevétel/ELÁBÉ összhangjának elemzése havi szinten*
- Szokatlan, vegyes könyvelések vizsgálata (az ELÁBÉ ellenszámlája nem az áruk)

Eredmény:

Ld. munkalapon

ELJÁRÁSOK MUNKAPROGRAM

ÁRUK- ELÁBÉ munkaprogram

Módszertani segédlet a kisebb gazdálkodók könyvvizsgálatához 2024.felhasználásával.) (Teljesség igénye nélkül)

Ld. Oktatási anyagba beépítve

MUNKALAPOK (ÁRUKÉSZLETEK, ELÁBÉ)

MUNKALAPOK

Az oktatási anyag mellékleteként az alábbi munkalapok kerültek kidolgozásra

MP 1 Készlet bekerülési érték teszt

MP 2 Készlet cut-off teszt a beszerzésre

MP 3 Készlet cut-off teszt az értékesítésre

MP 4 Készlet NRV teszt

MP 5 Készlet értékvesztés teszt

MP 6 Árbevétel-ELÁBÉ elemzés

MP 7 Leltár ellenőrzés

MP 8 Forgási sebesség számítás

MUNKALAPOK

CÉL (Állítások)

MÓDSZER

TESZT

KONKLÚZIÓ

MP 1 Készlet bekerülési érték teszt

CÉL: Meggyőződni arról, hogy az áruk beszerzési értéke megfelelően van meghatározva

Állítások: Értékelés, Létezés, Pontosság

MÓDSZER:

- Tételek kiválasztása mintavétellel
- Kiválasztott tételekhez kapcsolódó számlák leválogatása
- Bekerülési érték újraszámolása
- Számított bekerülési érték és a könyvelésben szereplő összeg összevetése, eltérés azonosítása
- Eltérés okának feltárása

MP 2 Készlet cut-off teszt a beszerzésre

CÉL: annak ellenőrzése, hogy a paritások alapján a megfelelő időszakra van-e könyvelve a készletbeszerzés. Tehát:

- Van-e olyan készlet amit kimutat a könyveiben de még nem a Társaságé valamint
- Van-e olyan készlet amit nem mutat ki a könyveiben de már a Társaságé?

Állítások: Elhatárolás, teljesség, pontosság

MÓDSZER:

- A kiválasztást a fordulónap előtti (pl: december, utolsó 2 hét, utolsó 1 hét stb.) valamint fordulónap utáni (pl: január, első hét, első 2 hét stb.) készlet beszerzésre javasolt elvégezni
- Alátámasztásként a beszerzés számláját valamint szállítólevelet kérünk (szállítólevél a paritás miatt nagyon fontos)

MP 3 Készlet cut-off teszt az értékesítésre

CÉL: annak ellenőrzése, hogy a paritások alapján a megfelelő időszakra van-e könyvelve a készlet eladás. Tehát:

- Van-e olyan készlet amit kimutat a könyveiben de még nem a Társaságé valamint
- Van-e olyan készlet amit nem mutat ki a könyveiben de már a Társaságé?

Állítások: Elhatárolás, teljesség, pontosság

MÓDSZER:

- A kiválasztást a fordulónap előtti (pl. december, utolsó 2 hét, utolsó 1 hét stb.) valamint fordulónap utáni (pl. január, első hét, első 2 hét stb.) készlet eladásokra javasolt elvégezni
- Alátámasztásként a raktári kivételezési jegyet, az értékesítés számláját valamint szállítólevelet kérünk (szállítólevél a paritás miatt nagyon fontos)

MP 4 Készlet NRV teszt

CÉL: annak megállapítása, hogy a készletek nem túlértékeltek-e

Állítások: Értékelés, Pontosság

MÓDSZER:

- Főkönyv - analitika egyeztetés
- Analitikából mintaválasztással választunk,
MÓDSZER: a kiválasztott tételekhez alátámasztásként a fordulónap utáni első értékesítés számláját és szállítólevelet kérjük el
- A könyv szerinti érték és a fordulónap utáni első értékesítési egységár viszonyát vizsgáljuk

MP 5 Készlet értékvesztés teszt

CÉL: Annak vizsgálata, hogy az értékvesztés elszámolt összege megfelelő-e
Állítások:
Értékelés, Pontosság

MÓDSZER:

- Kiindulás az NRV teszt eredményéből
- Vizsgálandó tételek: Konklúzió 2.: Ha az értékesítési ár jelentősen alacsonyabb, mint a könyv szerinti érték, további vizsgálat szükséges, mert értékvesztés elszámolását indokolhatja fordulónapon
- Számviteli politika áttekintése (értékelési szabályzat)
- Fajlagosan kisértékű készlet vizsgálata - korosítás alapján
- Utolsó készlet mozgás elemzése
- Minőségromlással összefüggő – eredeti rendeltetésének nem felel meg -tételek vizsgálata
- Korábbi értékvesztés okainak - fentáll még? – elemzése
- Értékvesztés újraszámolása

MP 6 Árbevétel/ELÁBÉ elemzés

CÉL: Árbevétel és ELÁBÉ összhang keresése

Állítások: Teljesség

MÓDSZER:

- Árbevétel főkönyv /analitika egyeztetése
- Árbevétel havi alakulásának legyűjtése
- ELÁBÉ havi alakulásának legyűjtése
- Összhang elemzése
- Eltérések magyarázata

MP 7 Leltár ellenőrzése

CÉL: Az év végi készlet helytállóságának ellenőrzése

Állítások: létezés, teljesség, pontosság, értékelés, jogok és kötelek

MÓDSZER:

- Az ügyfél leltárutasításának tanulmányozása után vegyünk részt a leltározáson
- Töltsük ki a "Leltárellenőrző listát,,
 - Válasszunk ki 25 véletlenszerűen kiválasztott tételt a "polc"-ról és végezzünk teszt számítást, majd vessük össze az általunk számolt mennyiséget az ügyfél által számolt mennyiséggel
 - Válasszunk ki 25 véletlenszerűen kiválasztott tételt a leltárívekről (az ügyfél által már megszámlált tételekből), és végezzünk teszt számítást, vessük össze az általunk számolt mennyiséget az ügyfél által számolt mennyiséggel
 - A leltárkiértékelés és zárás után ellenőrizzük, hogy a leltár során a készletanalitika és a leltározott mennyiségek közötti eltérések könyvelésre kerültek-e

MP 8 Készlet forgási sebessége

CÉL: a készlet forgási sebességének megismerése

Állítások: Pontosság, Értékelés

MÓDSZER:

- Analitika, főkönyv egyeztetése
- Árukészlet összetételének megismerése (Szükséges az alábontás?)
- Készletek forgási sebességének számítása
- Előző évvel való összehasonlítás, eltérés elemzése

MINŐSÉGELLENŐRZÉS

MINŐSÉGELLENŐRZÉS

Minőségellenőrzési kérdőív **3.8. pontja**

- Amennyiben a készletek értéke a **mérlegfőösszeghez viszonyítva jelentős,**
- - **Részt vettek-e** a leltározás folyamatának megfigyelése és a felleltározott készletek szűrőpróbaszerű újraszámolása és egyeztetése céljából a készletek fizikai leltárfelvételén?
- - Ha a könyvvizsgáló **nem vett részt** a fizikai leltározáson, végzett-e megfelelő alternatív eljárásokat a készletállomány és a készletérték mérlegfordulónapi értékének alátámasztására?

MINŐSÉGELLENŐRZÉS

Minőségellenőrzési kérdőív **3.8. pontja** (folytatás)

- A leltározással és a készletekkel kapcsolatos vizsgálati eljárások eredményének értékelése során mérlegelték-e, hogy szükséges-e a talált és nem tisztázott eltérések értékének a vizsgált készlet sokaságra való kivetítése?
- Ha sor került a készletekben rejlő becsült hiba kivetítéssel történő meghatározására, és a becsült hiba lényeges, akkor mérlegelték-e ennek hatását a könyvvizsgálói véleményre? Ennek a mérlegelésnek az elmaradása a kérdőív jelentéskészítés részénél értékelendő.

FELHASZNÁLT SZAKANYAGOK

FELHASZNÁLT SZAKANYAGOK

Felhasznált szakanyagok (a szerzők engedélyével)

- MKVK 2022. évi továbbképzés anyaga
- Módszertani segédlet a kisebb gazdálkodó egységek (Kevésbé összetett gazdálkodó egységek a 315 R standard szerint) könyvvizsgálatához (MKVK, 2024.)
- Magyar Nemzeti Könyvvizsgálati Standardok
- Tervezés gyakorlata – egy lehetséges megközelítés (Feketéné Horváth Márta, Kőműves Kinga, Ladó Judit. 2024, 2025)
- Kamarai minőségellenőrzések elemzése alapján készült javaslatok a könyvvizsgálók számára (Kőműves Kinga, 2025.)
- Minőség-ellenőrzési kérdőív (MKVK)

Köszönöm a figyelmet!